

Вергун Антоніна Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Нищенко Олена Василівна
кандидат економічних наук
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Туристичний бізнес України досить сильно постраждав від обмежень введених світовою спільнотою у зв'язку з пандемією COVID-19, а розпочата російською федерацією 24 лютого 2022 року війна, лише пришвидшила і загострила негативні тенденції в туристичній галузі нашої держави. Сьогодні головним завданням підприємств туристичного бізнесу, які знаходяться у тилу є виживання, всестороння підтримка вітчизняної економіки та розробка планів її відновлення у післявоєнний період.

Під час повномасштабного російського вторгнення, яке не має аналогів у новітній історії, складно давати прогнози, але можна вже виокремити певні характерні особливості, які сформувалися у туристичній галузі за перші 5 місяців війни (рис. 1).

У першу чергу, потрібно назвати проблеми логістичного характеру: аеропорти зачинені — для вильоту потрібно дістатись сусідньої країни; залізниця перенавантажена, має суттєве місце прибуття потягів з запізненнями, зміни у традиційних маршрутах з потребою робити додаткові пересадки, підвищений рівень небезпеки у зв'язку з можливістю ракетних ударів по залізничній інфраструктурі; підвищення тарифів на автомобільні перевезення пов'язані зі здорожчанням пально-мастильних матеріалів, автозапчастин та витратних матеріалів; замінування акваторії Чорного моря тощо [2–4; 6].

Значне місце займає повне або часткове руйнування інфраструктури, а особливо знищення / пошкодження об'єктів культурної спадщини України, що нами було виокремлено на рис. 1 в окрему графу.

Так, станом на середину серпня 2022 року Міністерство культури та інформаційної політики верифікувало вже 493 епізоди руйнувань об'єктів культурної спадщини і культурних інституцій. Руйнування зафіксовані на території 14 областей. Найбільше від дій загарбників постраждали релігійні споруди — 166 з них або знищені, або пошкоджені, а 53 з них перебувають на обліку як пам'ятки історії, архітектури та містобудування. Рівень ураження об'єктів коливається від легких пошкоджень до повного руйнування [5].

Також, потрібно пам'ятати що багато готелів, санаторіїв, курортних баз у тилу використовуються для прихистку переселенців з зон ведення активних бойових дій і не можуть бути використані за призначенням з метою отримання прибутку.

Пошук шляхів збереження і нових шляхів розвитку туристичного бізнесу призвів до прискорення вивчення і початку роботи на європейському ринку. Українські туроператори організували надання туристичних послуг у Естонії, Латвії, Литві, Молдові та Казахстані [3].

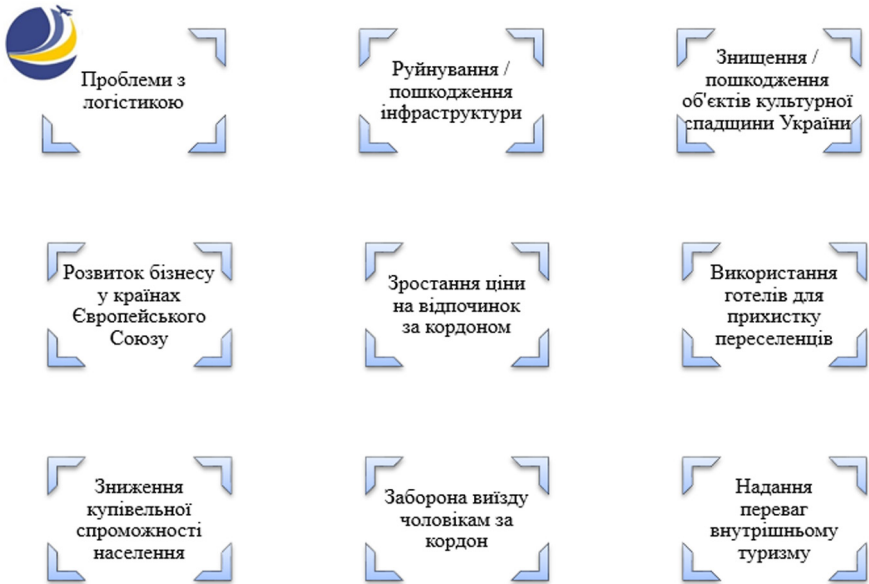

Рис. 1. Характерні особливості туристичної галузі України під час повномасштабного російського вторгнення

Джерело: на основі: [1–6]

Проблеми з логістикою, зростанням курсу валют у свою чергу стали причиною зростання цін на відпочинок за кордоном. Також, не останню роль у зменшенні виїзного туризму відіграло зниження купівельної спроможності населення та заборона виїзду чоловікам за кордон. Усі ці причини стали підґрунтям до освоєння внутрішнього туризму українським споживачем. Бажання відволіктися від війни і відпочити стало поштовхом для подальшого розвитку туристичного бізнесу на Західній Україні [2–4]. Таким чином, туристичний бізнес у глибокому тилу має всі шанси вижити і відносно стабілізуватися.

Підводячи підсумки, варто зауважити, що майбутнє туристичної галузі України буде залежати від ряду факторів: як довго ще триватиме війна, масштабу руйнувань інфраструктури та швидкості її відбудови у післявоєнний період, переорієнтації туристичної галузі у період війни з зовнішнього на внутрішній туризм на тилових територіях, рівня доходу населення, вміння вдало використати маркетингові технології для залучення іноземних туристів на тлі підвищеної зацікавленості іноземців до України та її народу, міграційних процесів, залучення іноземних інвестицій. Ключовим фактором стане визначення місця туризму у стратегії відбудови України і як буде організовано процес контролю за використанням фінансових ресурсів виділених на її реалізацію.

Література

1. Зарубіна А. В., Сіра Е. О., Демчук Л. І. Особливості туризму в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. Мукачево. 2022. № 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/41>
2. Козлова А. Туризм в умовах війни: що відбувається з галуззю й які перспективи на цьогорічний сезон. COMMENTS.UA. URL: <https://money.comments.ua/ua/news/economy/turizm-v-umovah-viyni-scho-vidbuvaetsya-z-galuzzyu-y-yaki-perspektivi-na-cogorichnii-sezon-699311.html> (дата звернення: 17.08.2022).
3. Кириченко С. Подорожі та війна: якою буде туріндустрія після перемоги. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/21/689436/> (дата звернення: 17.08.2022).
4. Свирида Р., Пославська І. Відпочинок під час війни: скільки коштує і які напрямки найпопулярніші. Суспільне новини. URL: <https://suspilne.media/266841-vidpocinok-pid-cas-vijni-skilki-kostue-i-aki-napramki-najpopularnisi-poasnie-ekspertka-z-rivnogo/> (дата звернення: 17.08.2022).

5. Міністерство культури та інформаційної політики верифікувало вже 493 епізоди руйнувань об'єктів культурної спадщини і культурних інституцій. УКРІНФОРМ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3558758-zafiksuvali-vze-493-vipadkiv-rujnuvan-kulturnoi-spadsini-vnaslidok-vijni.html> (дата звернення: 26.08.2022).

6. Найкращі часи — попереду. Що відбувається з туризмом в Україні під час війни. РБК-УКРАЇНА. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/samyerkie-vremena-vperediproishodit-turizmom-1657645856.html> (дата звернення: 17.08.2022).